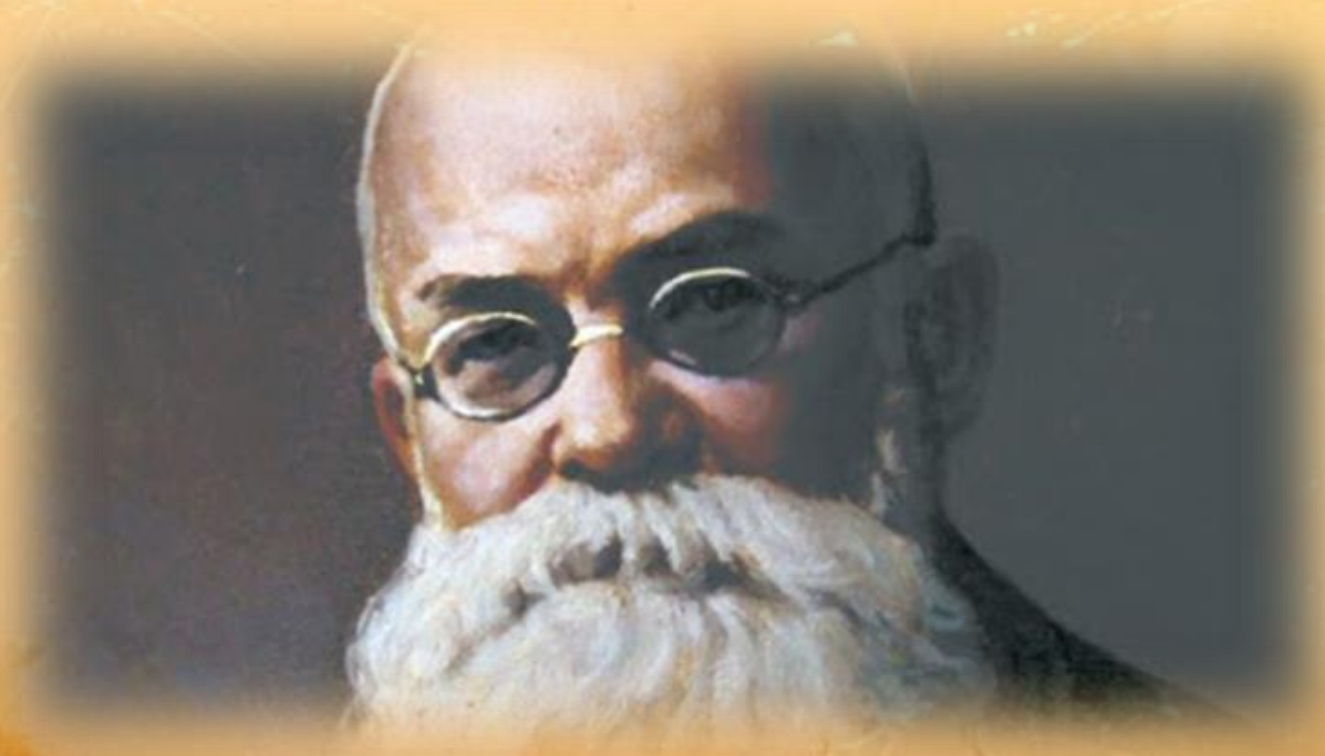


Михайло Грушевський – історик і будівничий нації





Михайло Грушевський – видатний український вчений-історик, державний та громадсько-політичний діяч, публіцист, літературознавець, письменник. Народився 29 вересня 1866 р. у місті Холм (нині Республіка Польща).



Здобувши домашню початкову освіту, у 1880 р. майбутній історик та літописець був зарахований відразу до третього класу Тифліської гімназії. У 1890 р. закінчив історичне відділення історико-філологічного факультету Київського університету Святого Володимира.

Створив Науково-дослідну кафедру історії України при ВУАН, очолив Археографічну комісію ВУАН, створив й очолив низку науково-історичних комісій ВУАН на ниві української історії. Редагував відновлений ним часопис «Україна» (1924–1930), що був друкованим органом українського наукового товариства.

Михайло Грушевський став головним ідеологом української революції 1917–1921 рр., творцем її концепції й разом з Українською центральною радою пройшов шлях від вимог обмеженої національно-територіальної автономії до становлення самостійної України.



Наукова спадщина Михайла Грушевського надзвичайно велика й різноманітна. Він – автор майже двох тисяч праць з української і світової історії, історіографії, літератури, соціології, етнографії, археології, спеціальних історичних дисциплін, що збагатили європейську і національну науку.

М. Грушевський – творець української наукової історіографії, автор схеми українського історичного процесу від найдавніших часів до 1925 р. включно. Остання була покладена в основу монументальної «Історії України-Руси», яку побудував за суспільно-політичними, господарськими, культурними, релігійними та військовими чинниками, довівши її до середини XVII ст. Час від XVII ст. і до 1925 р. в Україні розглядав у численних популярних синтетичних курсах з національної історії України й у дослідженні «1825–1925» у контексті національно-визвольного і культурного руху.

Янкова, Н.І. Історичні коди у творчості Михайла Грушевського : монографія / Н.І. Янкова. – Київ : ВЦ "Академія", 2013. – 160 с.

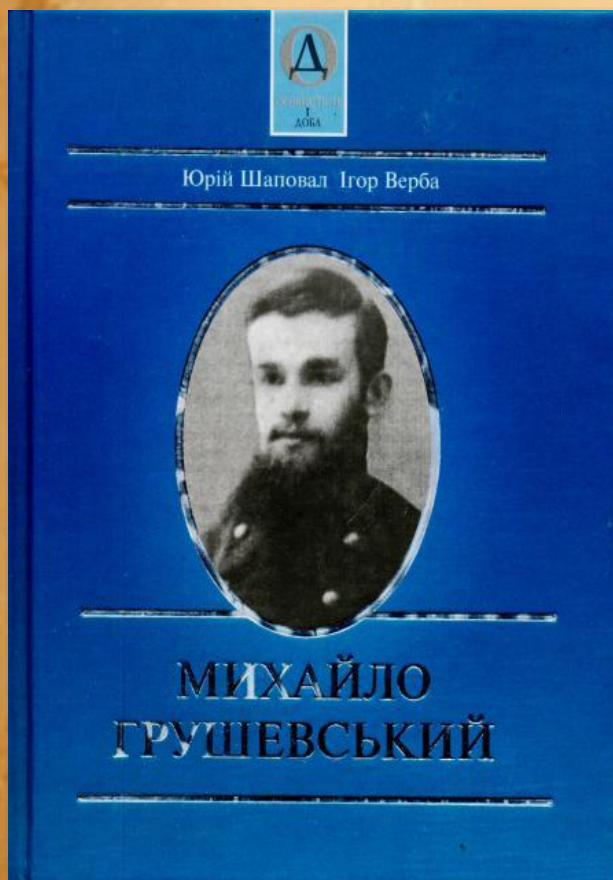


У книзі розкриваються ключові аспекти спадщини М. Грушевського як історика, фольклориста, етнографа, публіциста, белетриста, драматурга і літературознавця.

Автор монографії характеризує видатного вченого як людину, яка вміла бачити в історичних фактах інтереси і пристрасті, тріумфи і трагедії людей, розпізнавати в їхніх прагненнях і вчинках історичну зумовленість і необхідність.

Комплексне дослідження діяльності Грушевського допомагає збагнути своєрідний світ і непересічну цінність його наукових і творчих надбань.

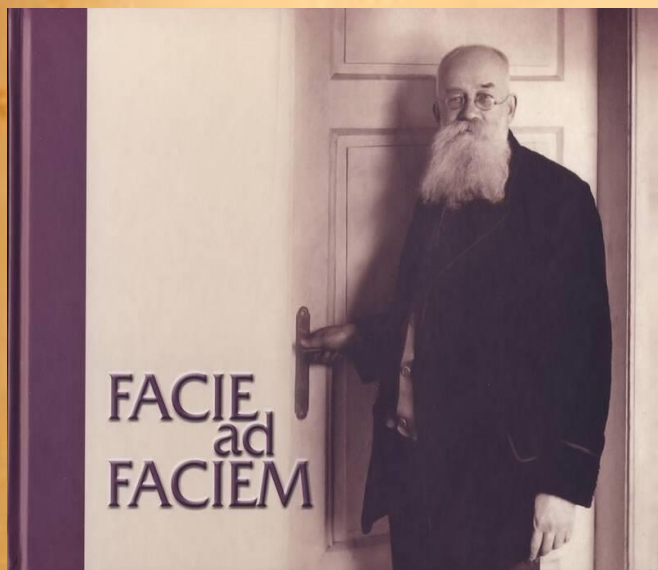
Шаповал, Ю.І. Михайло Грушевський / Ю.І. Шаповал,
І.В. Верба. – Київ : ВД «Альтернативи», 2005. – 352 с.



Видання є першою спробою в Україні створити узагальнюючий біографічний нарис українського політичного і державного діяча, визначного вченого. На підставі праць попередників, маловідомих або недоступних раніше документів і матеріалів відтворено його складний життєвий шлях, наукову та науково-організаційну діяльність. Життєпис подається у контексті суспільно-політичних подій, сучасником яких він був.

Змальовуючи його портрет, автори книги спираються на здобутки сучасного грушевськознавства, використовують архівні документи, а з-поміж них і недоступні в попередні роки.

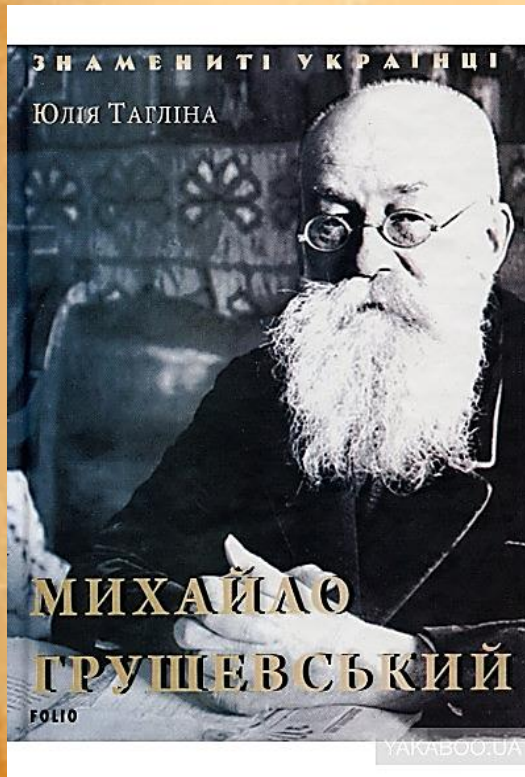
**Facie ad faciem : ілюстр. життєпис М. Грушевського /
авт.-упоряд.: С. Панькова, Г. Кондаурова. – Київ : Либідь,
2017. – 144 с.**



У виданні вміщено найповніша добірка збереженої прижиттєвої іконографії М. Грушевського з музейних, архівних та приватних зібрань, зокрема унікальні, досі маловідомі пам'ятки. Каталог зображень Михайла Грушевського доповнено ґрунтовними атрибутивними описами, що розкривають обставини портретування, датування та долі пам'яток.

Подано біографічний нарис, ілюстрований світлинами, живописними і графічними портретами. Перед читачем постає не лише відомий історик і суспільно-політичний діяч, а й звичайна людина в контексті подій її життя - знакових і буденних.

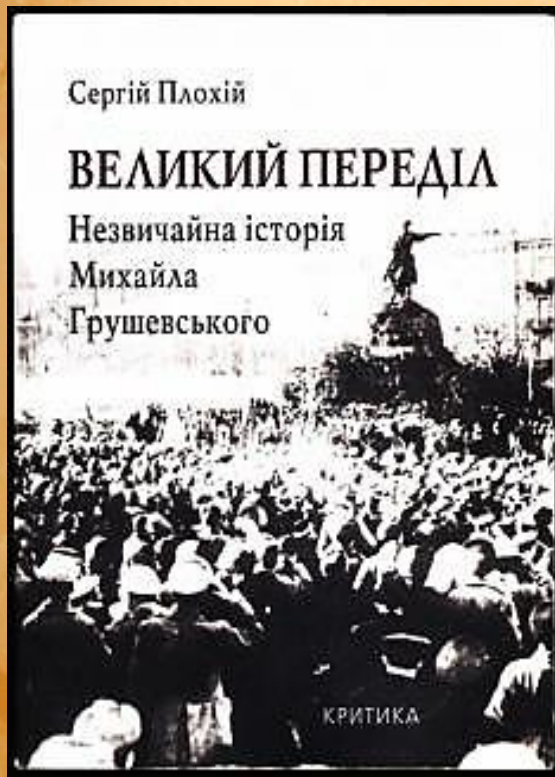
Тагліна, Ю.С. Михайло Грушевський / Ю.С. Тагліна. –
Київ : КЕТС, 2013. – 121 с.



У праці висвітлюється становлення однієї з головних постатей українського національного самоствердження в новітній історії України, характеризуються його суспільно-політична діяльність та наукові здобутки.

Автор наголошує про те, що Грушевський не тільки був дослідником історії, він сам її творив: у 1917 р. став на чолі нової Української держави — його було обрано головою Центральної Ради (1917—1918), що в 1918 р. проголосила Українську Народну Республіку (УНР). Завдяки цьому світ дізнався про існування Української держави, президентом якої і був М. С. Грушевський.

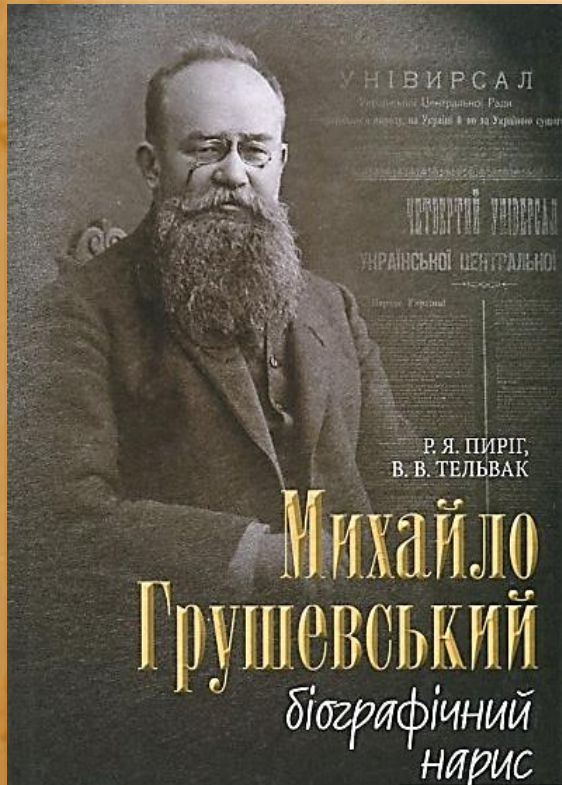
Плохій, С. Великий переділ : незвичайна історія
Михайла Грушевського / С. Плохій. – Київ : Критика,
2011. – 600 с.



Книга є першою спробою представити біографію Михайла Грушевського незалежно від політичного бачення тієї доби. Життєвий і науковий шлях найвидатнішого українського історика ХХ століття розглянуто в контексті поразки та розпаду всеросійського історичного процесу і постання національної версії українського історіописання.

Аналізуючи обидві ідентичності видатного діяча, дослідник зазначає: «Грушевського завжди розглядали в двох іпостасях: як історика і як політика. Я спробував звести ці іпостасі разом, адже це, зрештою, одна людина».

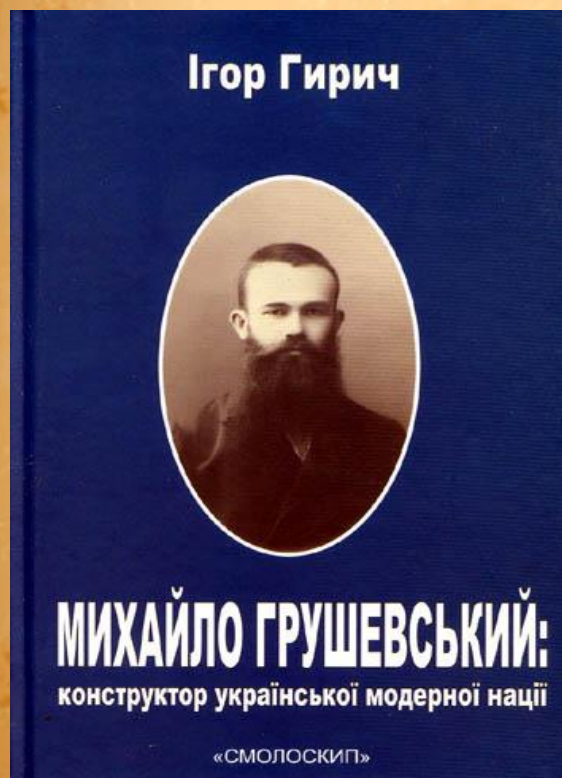
Пиріг, Р.Я. Михайло Грушевський : біогр. нарис / Р.Я. Пиріг, В.В. Тельбак. – Київ : Либідь, 2017. – 576 с.



На великому історіографічному і джерельному матеріалі подано біографічний портрет видатного українського інтелектуала, громадсько-політичного і державного діяча М. Грушевського.

Дослідники намагалися повно відобразити життєпис Великого Українця, його величезну наукову, видавничу й організаторську роботу, різнопланову громадську та політичну працю.

Гирич, І.Б. Михайло Грушевський: конструктор української модерної нації / І.Б. Гирич ; НАН України ; Ін-т укр. ахеографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. – Київ : Смолоскип, 2016. – 837 с.



У книзі представлені праці про життя та діяльність Михайла Грушевського, що були написані автором у 1990-х – 2010-х р.

Наголос зроблено на суспільно-політичний аспект діяльності історика, його внеску в ідеологію українського руху кінця XIX – початку XX ст. Перший розділ стосується архівної спадщини історика – його щоденників, рукописів, історичних праць, художніх творів. У виданні також представлена стаття про мистецьку колекцію книжкових стародруків та картин барокової доби, що збирав Грушевський протягом довгих років.

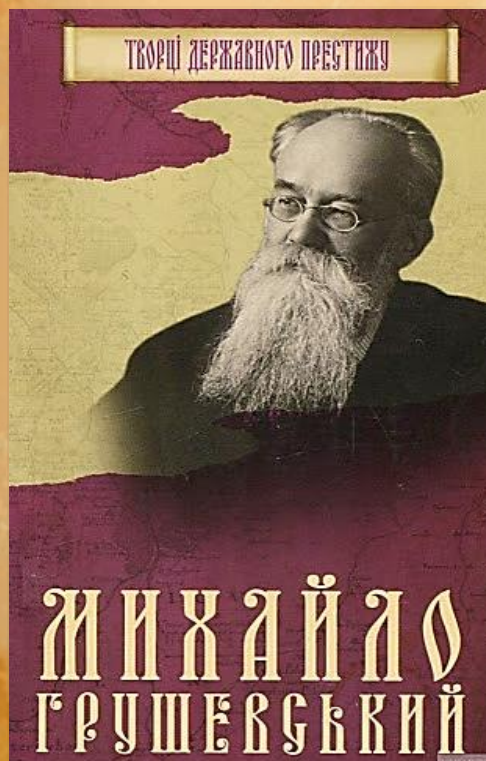
Мельниченко, В.Ю. Михайло Грушевський: «Шевченко - святий національний прапор» : 100 історій і розповідей про двох укр. геніїв / В.Ю. Мельниченко. – Київ : Либідь, 2017. – 439 с.



Довідник є величезною науковою працею, що присвячена роботі Михайла Грушевського, спрямованій на популяризацію, прославлення й увічнення пам'яті Тараса Шевченка, його поетичного слова. Представлені історії та розповіді надають рідкісну інформацію про те, що Тарас Шевченко, кажучи словами М. Грушевського, є “святим прапором нашої національної одності, одним з найвизначніших символів української спільності, одноцільності України й українського життя...”.

Одночасно ця книга є пам'яткою і історичною заслугою видатного українського вченого, який присвятив життя відродженню України та її культури.

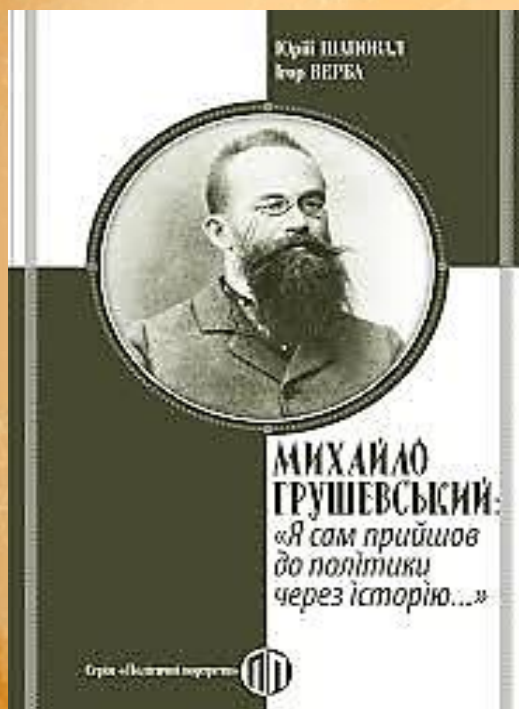
Главацький, М.В. Михайло Грушевський /
М. В. Главацький. – Наук.-попул. вид. – Київ : КМ-БУКС,
2016. – 144 с. : іл. – (Творці державного престижу).



Біографічна серія «Творці державного престижу» присвячена величним історичним постатям, з якими асоціюється становлення державності та незалежності України.

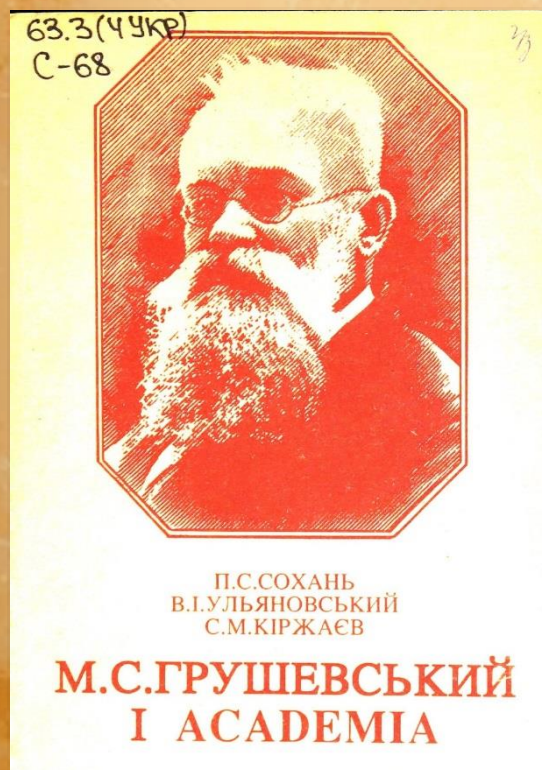
Автор приділяє увагу особистості Михайла Грушевського, як одному з блискучих політиків української держави.

Шаповал, Ю.І. Михайло Грушевський: «Я сам прийшов до політики через історію...» / Ю.І. Шаповал, І. В. Верба ; Ін-т політ. і етнонаціонал. досліджень ім. І. Ф. Кураса. – Київ : Парлам. вид-во, 2018. – 496 с.



Це найповніше зібрання фактів про життя та діяльність Михайла Грушевського. На думку авторів, загадовими були не лише події життя відомого українського діяча, а й обставини його смерті. Автори зазначають, що віднайдені наприкінці минулого століття документи так і не дають однозначної відповіді на запитання: Михайла Грушевського було навмисно знищено чи його життя обірвалося внаслідок фатального збігу подій?

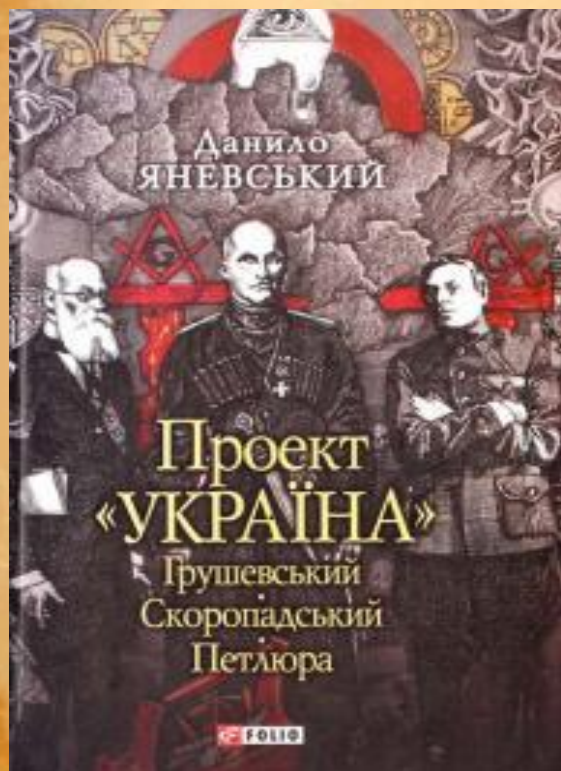
Сохань, П.С. М. С. Грушевський і Akademia /
П.С. Сохань, В.І. Ульяновський, С.М. Кіржаєв. – Київ :
Ін-т укр. археографії АН України, 1993. – 322 с.



У книзі висвітлюється наукова діяльність М.С. Грушевського, окреслюється його роль у позиціонуванні українознавства як науки, наголошується на наукових заслугах перед українським народом, оскільки саме ним уперше було подано визначення терміна «українознавство».

Автори дослідження проаналізували діяльність Грушевського у науково-теоретичному та науково-організаційному аспектах українотворення.

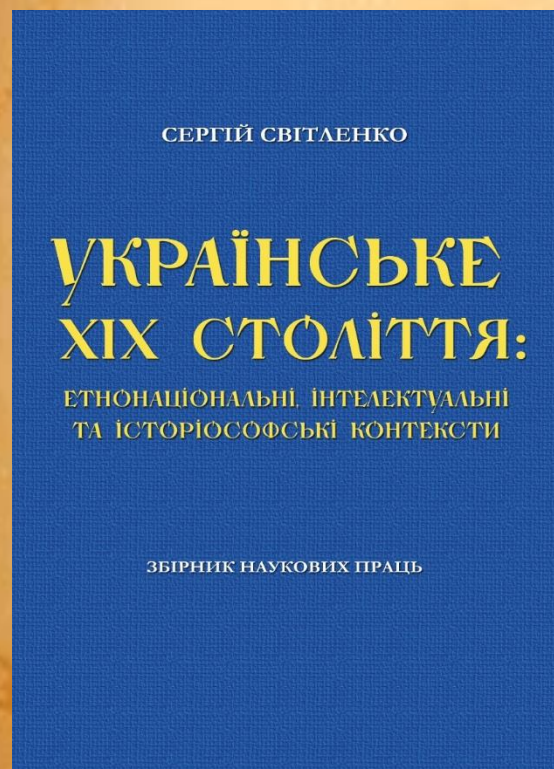
Яневський, Д.Б. Проект «Україна». Грушевський. Скоропадський. Петлюра : таємна історія української державності / Д.Б. Яневський. – Харків : Прапор, 2012. – 917 с.



На сторінках книги автор намагається сформуванати цілісне, не суперечливе, ясне уявлення про феномен Української державності, показати ставлення до неї таких видатних історичних діячів, як Михайло Грушевський, Павло Скоропадський, Симон Петлюра.

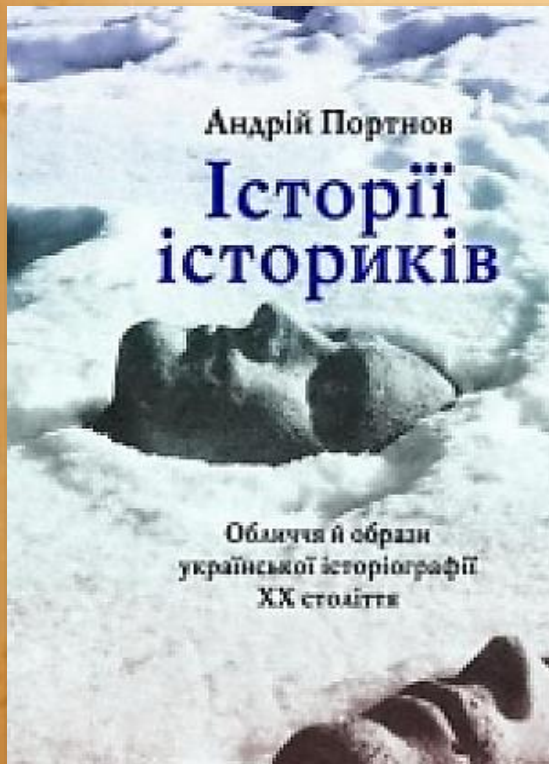
У виданні розкривається історія періоду 1917-1920 рр., описуються події, що відбувалися на теренах сучасної України у цей час.

Світленко, С.І. Українське XIX століття : етнонаціональні, інтелектуальні та історіософські контексти : зб. наук. пр. / С. І. Світленко. – Дніпро : Ліра, 2018. – 480 с.



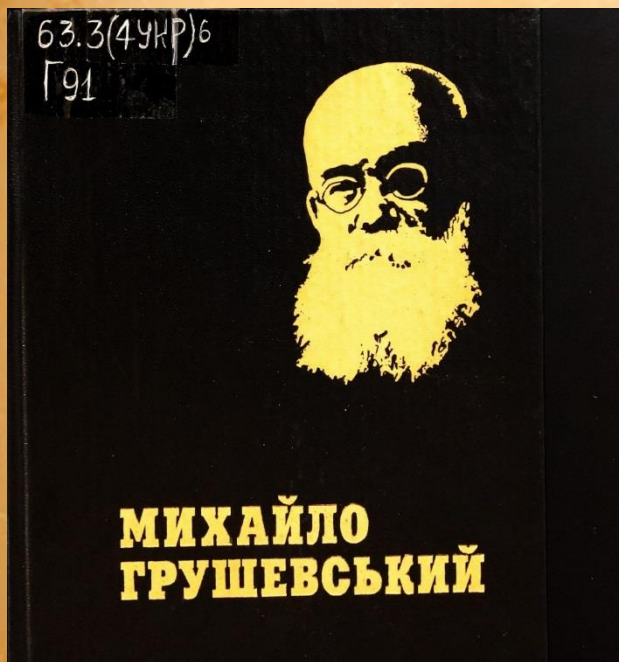
У статті “Поняття “соборність” в інтелектуальній спадщині М.С. Грушевського” на основі концептуальних, історико-філософських, суспільно-політичних, публіцистичних та культурологічних праць українського мислителя розкрито зміст поняття “соборність”, що розглядається насамперед як єдність, солідарність, одноцілісність сучасних українців.

Портнов, А. Історії істориків : обличчя й образи української історіографії ХХ ст. / А. Портнов. – Київ : Критика, 2011. – 237 с.



У статті “Катеринославський трикутник” описується життя та діяльність першого Президента української Держави Михайла Грушевського та його непрості стосунки у колі академічних істориків.

Михайло Грушевський : фотоальбом / Київ: Україна,
1996. – 140 с.



Фотодокументальна розповідь про великого літописця, будівничого нової України, який своєю діяльністю і творчістю заклав фундамент національно-культурного, інтелектуального та державного відродження української нації в ХХ ст., створив цілу епоху у світовій і вітчизняній історії.

У книзі поданий унікальний фотоілюстративний матеріал, що надає читачу можливість простежити найважливіші віхи життя та творчості М. Грушевського.

Михайло Грушевський належить до тих політиків, які сповна пізнали велич і насолоду тріумфу і гіркоту поразки, але до кінця залишилися вірними ідеї усього життя – самоствердженню свого народу.

Однією з провідних ліній концепції національного державотворення Михайла Грушевського виступала ідея соборності українських земель. Він наголошував: «Народність і територія стрілися саме на порозі історичного життя нашого народу і утворили першу підставу його розвою.».



*«Я хочу жити, щоб працювати,
страждати і боротись разом з вами.»*

М. Грушевський